

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. поз.
Конто почт. шд. 143.322.
Адреса теле. Діло—Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передплат.
Рукописи
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в ціну 2500 Мл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 10 фр. фр.
Італії 10 ліра. Німеччині 3000
п. марок. Швейцарії 5 шв.
фр., Чехословаччині 30 ч. ко-
рон. Румунії 50 лей. Бос-
гарії 50 динар. Австрії 3000
кр. Зміна адреси 100 мл.

В опорт оголошень
звертатися до Адмі-
ністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
100 Мл.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 6. жовтня 1922.

Чічерін про міжнародну ситуацію.

Перебування Чічеріна в польській столиці вже закінчилось. Поводився він так, як належить справжньому дипломату справжніх „буржуазних“ держав. Відбув ряд візитів і прийняв; зів ряд дипломатичних сніданків і обідів, прийняв представників преси й оповів про ту приємність, яку зробило йому відвідання прекрасної столиці сусідньої заприязненої нації.

Правда в виконанні Чічеріном ролі справжнього „буржуазного“ дипломата трапився ряд досить прикрих непорозуміння. Чічерін досить фаміліярно поводитися у Варшаві і в інтервю представникам жидівської преси говорив одне, а представникам польської преси друге. Не про „прекрасну столицю сусідньої заприязненої нації“ була мова в тому інтервю; почувалась з нього захована ворожість й неаризм до тієї держави, що має ту саму „прекрасну столицю“. Польський уряд і частина польських громадських кол стріли п. Чічеріна досить здержано й зимно. Польський прем'єр Новак захорів саме в той день, коли мусів бути на урочистості обіді у представника Р.С.Ф.С.Р. А з громадянських дачів ширші розмови і близькі стосунки зав'язав з ним, зласть, лише л. Домбські, творець риського трактату.

Але, не зважаючи на ці всі непорозуміння, частина польської преси була захоплена Чічеріном цілком й вловні. Цією частиною польської преси розуміється була правдива енцикла варшавська преса, яка, зітхнувши по великій єдиній Росії, ніяк не може знайти відповідного об'єкту для своїх зітхань, свого замилювання. І за браком його вона готова зараз бачити втілення своєї безнадійної досі любови навіть в п. Чічеріні. Один з організаторів цієї преси вже навіть з сего приїзду Чічеріна зробив висновок, що з приїздом совітського дипломата „сам Бог завтав до Польщі“, згідно польському прислів'ю: „Гість в дім, Бог в дім“. Й розуміється, захоплення цієї частини польської преси після інтервю Чічеріна мусить ще збільшитися і зрости. А по суті річ, що дає це інтервю понад загальники і порожні місця? Чи намічаються у ньому ті нові шляхи совітської політики, які би свідчили про те, що зворот, довгий і рішучий, в її курсі є довершеним фактом?

Вчитуючись в заяву Чічеріна, можна зробити лише один висновок — все в совітській політиці лишається по старому, все продовжується та лінія, яка провадилась більшовиками в Генуї і Гази — ті

самі беззмислові заяви про бажання навязати торговельні зносини з Заходом й те саме небажання поставити кропки над і, дати ті гарантії, при яких ці торговельні відносини стали би можливими. І поруч з тим й разом з тим при заявах про миролюбні настрої й заходів совітського уряду висунування тез і поглядів, які свідчать, що агресивні заміри, як раніш, так й тепер, не лишаться чужими совітському урядові. Бо заява Чічеріна про зм'якнення совітського уряду забезпечить свої кордони, в перекладі з мови дипломатів на мову просту, означає не що інше, як агресивні заходи більшовиків що до Румунії, суперечка з якою відносно кордону по Дністру ще дуже далека від урегулювання. Ця агресивна позиція більшовиків що до Румунії знаходить своє виразне ствердження в звістках про концепцію совітського війська на румунському кордоні. Так само зазначення Чічеріном позицій совітської Росії в справі Туреччини з його підкресленням, що Росія твердо стоїть на ґрунті совітсько-турецького трактату від 16. березня 1921 року, дуже мало свідчить про миролюбні наміри політики совітів.

Ріжнися власне з недавнім совітським минулим в теперішній заяві Чічеріна полягає лише в тому, що він відмовився від колишньої більшовицької фразеології й старі позиції совітів вдягає в звичайну традиційно-дипломатичну „буржуазну“ одягу. А по суті річ, все лишилось, як й раніше. Та не могло воно інакше й бути. Адже в постановках комуністичних з'їздів в Росії, які визначали теперішній курс совітів, ясно й недвозначно говорилося, що цей курс є тимчасовою уступкою, спробою обдурити західно-європейську буржуазію, одержати від неї „передішку“. Виконуючи директиви своїх центрів, Чічерін більше того, що він сказав, і не міг сказати.

Але проте знаходяться в польському громадянстві групи, яких самий приїзд Чічеріна виводить з стану рівноваги, які дивляться на нього, як на ознаку приходу нових часів в Росії. А між тим ще так недавно майже таке саме інтервю Чічеріна в Німеччині, дане співробітником „Фрісхе Цайтунг“, серед більш політично виробленої німецької суспільності стрінуло дуже здержане й зимне прийняття.

Масмо ще одно сумне свідчення степені політичного й державного розвитку тих кол польського громадянства, яких претензіям нема кінця й краю.

Це ще один випадок, коли політична наївність, повна дізориєнтація й неосвідомленість цих кол в міжнародній ситуації виявляється з повною виразністю й ясністю.

конфіскації за оправдану і зарядив знищення цього накладу і видав по думці § 493, п. к., заклад дальшого розширення того друкованого письма. Заразом видав наказ відкрити редакції тої часописи, щоб се рішення помістив безплатно в найбільшій числі і то на першій сторінці. Невиконання того наказу потягне за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1832 д. п. д. М. В. ек. 1863, а іменню засудження за переступство на ґрунті до 4.0 Мл. — Львів, для 2. жовтня 1922. (Підпис нечиткий.)

Галицькі відносини.

Теттер на Поуттго.

Як відомо, недавно тому в Вербіжж нижнім, пов. Коломия, згоріло у дідаха збіжж, а за Вербіжем вбито одного з делегатів-Гуцулів, що їхали до Пилсудского з чолобитною і приносом Сх. Галичини в дарі, коли переїздив з Румунії до Коломиї. Шукаючи за винуватцями перелели жандарми і поліційні агенти — в числі 25—дня 28, 29 і 30 вересня в Вербіжж ревізію в 11 домах, а то у: Мусія Гаєвого, Гриця Гаєвого, Онуфрія Гаєвого, Костя Калинюка (син Костя ходить до гімназії; тут тревала ревізія 4 години, на студіювання самої однотомової історії М. Грушевського пішла майже година), Олексі Шурбалюха (син Олексі ходить до гімназії; тут знайдено пластові записки, головні індійські знаки так заінтригували агента, що ученика арештовано; (перетримавши одну ніч в Коломиї в арешті випущено), Козма Ласійчука, Андрія Ласійчука, Василя Тафійчука (і сина Василя, укінченого теолоґа, котрий господарив дома), Василя Туліки, Павла Туліки, Петра Туліки і Андрія Лаврука. По ревізії—у одного мали найти револьвер і деревляний карабін (ревізіт місцевого театру) —арештовано б-ьох: Мусія Гаєвого, Гриця Гаєвого, Онуфрія Гаєвого, Олексі Лаврука, Пилипа Туліку, Петра і Андрія Лаврука. Арештованих вбито в громадській канцелярії по лиці і буками, а по тій екекції випущено Пилипа Туліку, Петра і Андрія Лаврука (хорий від побитів), а чотирьох перших відведено до в'язниці в Коломиї, де вони й досі знають всяких знущань. Хотять присилувати їх до зізнань в напямі підпалу двора й убивства гуцульського делегата.

Ревізі й арешти.

Дня 20. вересня мав Вербіжж нижній (пов. Коломия) незвичайне видовище. До села прийшов сильніший відділ явної і тайної поліції. Розділившись на гуртки по чотири поліції і два тайні агенти, почали переводити ревізію у кількох господарів, шукаючи пильно за якимись паперами. У двох гімназійних учеників, один з V класу, другий з VI кл., найдено списи пластових коломиїської гімназії. Списи забрано, а учеників арештовано.

Ревізі й арештовання на Гуцульщині.

Дня 30. вересня жандармерія перевела ревізію в с. Вербіжж, пов. Коломия у 8 селян і 2 учеників. Пошукувано за якимись відозвами і прокламаціями. Одного ученика арештовано.

штовано. Жандарми били арештованих парубків, щоб вимусити від них зізнання.

Облава на людей.

З Вербіжж вижного, пов. Коломия, повідомляють нас:

В неділю вечером дня 24. вересня прийшов до нашого села узброєний відділ польського війська і розділившись на кілька частей, під проводом тайних агентів розпочав облаву на людей. Жовніри обходили хати і дивилися, чи нема якого тайного „згромадження“, а коли надбали випадково по дорозі яких селян, то тяжко приходилося селянам перенести цю стрічу. Перестрашені селяне втікали в кукурудзи, а за ними сипалися кулі. До пізної ночі лунали по селі вистріли, аж над раном забрався відділ із села. Така історія повторюється тут частіше. Селяне кажуть, що то „вівати“ на „автономію“, якою мається обдарувати „почіви“ людек русинські!

Військо на села.

З Перерова, пов. Коломия, пишуть нам:

Ще не загоїлися рани по недавнім безпідставним арештуванню і цілорічним мученню невинних людей в тюрмах, а вже коломиїське староство обдаровує нещасне село новою благодаттю. На сесії війтів у вересні нахвалено начальникової громади, щоб приготувати квартири для війська, які дає в село тому, бо „селови за добре поводитися, воно бавиться, співає „Ще не вмерла Україна“ і т. д. Цілою провиною села було те, що завдяки свідомішим громадянам відновлено читальню „Присвіти“, устроєно фєстин, відбулися дві аматорські вистави і пороблено старання з метою оснувати кооперативу. Пан староства хоче конче анищити і так знищених війною селян і мати в своїм повіті як найбільше голодних і жебраків. Це також важне plus поправи селянських відносин.

Пол-ська черна сотня в Теркишані.

Сестри Василиянки в Перемишлі дістали оттакого листа:

Drogiu Mateczkil! My niżej podpisani prosimy najuprzejmiej, abyście byli tak dobrimi i złożyli sumę wynoszącą 2.000,000 mp. u księży Salezjanów. W przeciwnym razie wysadzimy w powietrze cały wasz zaklad!

Do widzenia

Tylko do dwóch dni.

Ludzie piekli!

Лист заосмотрений печаткою з трупячою головою.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Заняв.

Тому, що в різних селах Косівщини розпускає хтось для збаламучення населення поголоски, немов то я кандидую на посла, заявляю отсим, що я як карний член української нації не то що не кандидую, але й не думав ніколи кандидувати.

Д-р Петро Рондак.

Любовці вербують Українців.

„Газета Цодзєнна“ доносить,

що в Золочівщині і Равщині володаються агітатори польської людової партії і вербують українських селян до голосування на людовців. В Раві руській виставили листу, на якій записано трьох кандидатів Українців, котрі навіть своє кандидатури не оголосили. Резавція на-аваної газети називає тих Українців „параде русинами“ і додає, що людовці готові долутичати з впрогем Русинем“, щоб тільки дістатися до

Пр. 321/22. В імені Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що аміст артикулів уміщених в часописі „Діло“ ч. 24. (9.855) з дня 1. жовтня 1922, під наго-локами: 1) „Польська легенда“ в услугу від сів „що згадана мирова політи-ка“ аж до „у межах польської держави“. 2) „Галицькі відносини“ в уступі: між сло-вами „дид р куратури у Львові“ і „наглі суди в Теркишані“ містить в собі еста-ноу 1) злов; з § 63а к. з., ад 2) проступку з § 300 а. к. узавв докидав 30. вересня 1922 р.

Ми не хочемо ніякої партії, ми ідемо в імені справедливості та со-
висти. Віримо, що Ви інакше бу-
ші воєни, вдови і сироти по них.
Ви поважані господарі рільники ви-
повните свій обов'язок, за що з
гори шлемо „Спасибі“.
Окружний Хлоцько Іванівський Ко-
мітет виборчий з осідком в Бе-
режанах“.

**В.П. Передплатників в Чехо-
Словаччині присилюють отримати
дати передплату за наш часо-
пис в Банку Чеських Леґіонів
в Празі на конто Видави. Спіл-
ки „Ціло“ у Львові, а нас по-
відомити листівкою. — Адміні-
страція.** 1-4

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Справа участі Росії в конференції.

„Дейлі Кронікл“ обговорюючи
становище Росії в справі проливів
пише, що севрський договір застер-
гас можливу співучасть Росії при
вирішуванні цієї справи. Тимчасом
однак, зазначає денник, першим
завданням союзників є заключити
мир з Туреччиною, чого до тепер
формально не переведено. Навпаки,
Росія не тільки заклочила мир з
Туреччиною, але підписала навіть
союзний договір з урядом Антанти.
Тимчасом не може вона зголюшувати
ніяких управлених претенсій
до участі в наміреній мировій кон-
ференції, як також посередничити
при закінчуванні миру з західни-
ми державами. Політика союзників
йде розуміється в тому напрямі,
щоб вперсяккованню справи про-
ливів передати Союзови Народів.
Проектована мирова конференція
може на думку денника розв'язати
це питання в загальних нарисах,
натомість подробиць, як очеркнення
території проливів і ин. можна би
після закінчення миру передати
окремій комісії до якої запрошено
би також Росію. Не треба однак
забувати, додас денник, що при
розв'язці справи проливів треба бу-
де на разі звернутися до Союзу
Народів, якого інтереси є тут у
великій мірі заангажовані.

Перед конференцією в Муданії.

„Дейлі Телеграф“ пише, що
союзні держави, які попирають
справу завороту Туреччини східної
Тракії, не можуть розпочати в Му-
данії ніякої акції, якої метою було
би випередження рішень мирової
конференції. Тому Англія мусить
настоювати, щоб турецьким вій-
ськам не було вільно переходити
Дарданелів так довго, доки справа
Тракії не буде остаточно вирішена.
Є держави, які хочуть взяти участь
в конференції вважаючи, що ма-
ють право забрати голос в тій
справі. На думку „Дейлі Телегра-
фу“ конференція в Муданії не

можна відбутися без участі Румунії
і Югославії, які є в першу чергу
заінтересовані в тій справі.

Вступка конференції.

З Царгороду доносять, що дня
4. ц. м. прибули до Муданії гене-
рали союзних держав і відбули
вступну конференцію. О год. 15
стрінулися вони з представником
кемалістів, після чого відложено
конференцію до 5 ц. м. себто до
призду грецького делегата.

Франклін Буїльон в Муданії.

З Царгороду доносять, що до
Муданії прибув Франклін Буїльон
в товаристві царгородського пред-
ставника національного зібрання
Антанти Гаміда Бея.

Початок переговорів.

З Царгороду доносять, що пе-
реговори між Ісмед Пашою і сою-
зними генералами, вже розпочалися.
В конференції візьмуть також участь
грецькі делегати, які мали приїхати
в середу ранком. Колиб приїзд
загаданих делегатів припізниться, кон-
ференція відбудеться в четвер.

Конференція в Муданії вже зачалася.

„Журналь де Деба“ доносить з
Царгороду, що конференція в Му-
данії розпочалася 4. ц. м. перед по-
луднем. Атенський військовий ди-
ректоріат вислав одного генерала як
свого представника.

Конференція в Муданії.

Аг. Аваса доносить, що до
Смирни не наспіли до тепер ніякі
вістки про хід конференції в
Муданії. В офіційних колах захо-
вають глибоку мовчанку. З міро-
датних джерел доносять, що після
закінчення конференції вийде офі-
ційне звідомлення. Турецькі полі-
тичні кола задивлюються оптимі-
стично на перебіг цієї конференції.

Грецька революція — комедія.

Аг. Райтера доносить з Атен:
Твердження французької преси, на

чаб грецька революція була тільки
комедія, влаштована в порозу-
мінню з королем Константином,
щоб вивести в блуд антанту, ви-
кликано з огляду на теперішнє ста-
новище Франції велике занепокоє-
ня. Англійські круги вважають твер-
дження французької преси як без-
підставне, тимбільше, що дипломати
спільно з французьким послом
завізували революціонерів, щоб ста-
вилися прихильно до ув'язнених мі-
ністрів б. короля Константина, по-
яснюючи, що засуд смерті на них,
як цього домагались деякі екстремі-
сти, викликав би прикус враження в
коаліційних колах. Дипломати ін-
тересувалися також зарядженнями у
зв'язку з від'їздом короля Констан-
тина.

Новий грецький комітет.

„Морнінг Пост“ доносить з Бель-
граду, що нового грецького короля
арештовано в королівській палаті і
ніхто не може відвідати його без
окремого дозволу революційного
комітету. До тепер відвідало його
тільки декілька знайомих, м. н. ру-
мунський посол в Атонах. Зачувати,
що між венізелістами і революцій-
ним комітетом дійшло до порозу-
міння.

Турки опорожнюють невдалу плясу.

З Атен доносять, що турецькі
війська залишили місцевість Пан-
дерму, яка знаходиться в області не-
вдалої полосу. Дарданельський
порт Камакалі, де були до тепер
Французи, зайняли англійські вій-
ська. Застій в турецьких операціях
слідний також коло Ісміда, який за-
лишили турецькі війська.

Демонстрації в Атонах.

Німецька преса приносить звіст-
ку з Атен, що тимчасовий уряд ви-
дав прокламацію, де відкидає намір
окупації Тракії в іськами союзників
аж до заключення миру. На підста-
ві дальших інформацій німецької
преси, в Атонах дійшло до воро-

жих демонстрацій перед посольства-
ми союзних держав. Воєнні кораб-
лі союзників мали відплисти до Пире-
ус, щоб переїхати там охорону
своїх горожан.

Коаліційні війська обсаджують Тракію.

Аг. Райтера доносить з Царго-
рода: В турецьких політичних ко-
лах думають, що коаліційні гене-
рали пропонують, щоб континген-
ти коаліційних військ обсадили Тра-
кію поступово, як покидають її
Греки. Вони пропонують заведення
турецької адміністрації і жандарме-
рії. І коаліційні і турецькі круги
сподіюються корисного вислідку кон-
ференції.

Венізелос не їде до Парижа.

З Лондону доносять: Венізе-
льос, котрий вчора веч. задумував
вийхати з Лондону до Парижа,
щоб стрінутися з Пуанкаре, від-
ложив свою подорож на необмеже-
ний час.

Венізелос у справі Тракії.

В листі до „Таймса“ Венізе-
льос борониться перед тверджен-
ням, начеб хотів безоглядно задер-
жати Тракію для Греції. Венізелос
заявляє за окупацією Тракії со-
юзниками до часу, як увійде в жит-
тя мировий договір.

Вибори до грецького парламенту.

З Атен доносять, що вибори
до грецького парламенту відбудуть-
ся 18. листопада.

Великі осінні вечериці

З танцями.
уладнує Тов. „Українська За-
хоронка“ у Львові, в суботу,
7. Х. ц. р. в номерах „Україн-
ської Бесіди“ (Народний Дім).
Початок о год. 9. веч. — Запрошення
835 при васі. 2-3

3 польських справ

Шляський сойм.

Начальник Польщі підписав
декрет, яким на день 10. жовтня
скликає в Катовицях шляський
сойм. В неділю виїжджає до Като-
виць польський міністр вн. справ —
Каменьскі з головою міжміністер-
ського комітету для шляських справ
— Концевским. Цей комітет осно-
вано для санаші капарних відносин
на Шляську. Як Поляки виїють са-

нувати відносини, ми — і шляські
прекрасно знаємо. Знають це й
шляські Німці.

В Австрії стаїні людості.

Під головуванням Вітоса від-
булося в соїм засідання головної
управи партії „Піст“, присвячене
афері: Ямпольскі-Бриль. Народи
були довго бурливі. На зовні поки-
що продісталася вістка, що справу

1891 р.) і „Леонардо да Вінчі“
(Хар. 1800 р.)

Будучи професором університету
був також членом, а навіть го-
ловою, іспитової комісії для учите-
лів, чинним організатором вищих
жіночих педагогічних курсів в Росії
і візцем педагога-преподавателя.
З обсягу педагогіки й дидактики
вийшли також цінні статті пера
Покійного і під його редакцією оп-
рецьовано звісне й загально в Росії
до війни уживане „посібник для
устроїства наукових і літератур-
них членів“, що вийшло в Хар-
кові в 1895-1896 рр.)

Крім наукової праці займався
людейний М. Сумцов також широ-
провами щоденно-культурного жит-
тя українського народу. Доля не-
срамних широких українських мас
лежала йому на серці. Тому осві-
тною працею серед народу дуже
інтересувався, спомігав працюю-
чків на тій царині та й сам особисто
нею займався. І що саме галузь
діяльності М. Сумцова хоча під-
черкнути, полишаючи оцінку його
наукової праці, значіння наукової

його діяльності для української
науки та культури, знавчим ученим
україністам і фольклористам.

М. Сумцов, як добрий син на-
роду, бачив ту величезну непро-
глядну прогалину між містом і се-
лом, між інтелігентом і простолю-
диною одної і тої самої нації. Ро-
зумів, що такий стан вищує ката-
строфу в усяких збірних національ-
них змаганнях. Щоб тому заради-
ти, треба йти в народ й учити Но-
го. А учити належить у зрозумілій
йому рідній мові, зрозумілим під-
ходячим способом думання, аргу-
ментації й уподобання. До такої
праці треба підготовки; треба здо-
бути для себе самого знання й пі-
знати психологію тих мас, серед
котрих і для котрих мається пра-
цювати. І адалось, що цей учений
чоловік, який знав лише бібліотеки,
музеї, старі рукописи, університет-
ський салі викладав і слухачів бодей
із середнього уже освітою, не зумів
підійти під психологію широких
селянських мас. А пречинь не так!
Покійний М. Сумцов належить до
найкращих українських популяриза-
торів без застережень. Його кни-
жечки видані для народу в серії
„народного читаня“ й в українській
мові в Харкові можуть служити
візцем, як писати популярні кни-
жечки. А до таких належать кни-
жечки „Діткам і дорослим“ і „Хлі-
бобобам“ видані в Харкові в 1908 р.

Як треба популяризувати навіть най-
тончу галузь науки, як пр. твори
мистецтва, показав д-р Сумцов в
своїй прекрасній книжечці „Леонард
да Вінчі“ виданій в Харкові. Зразком
однак краси популяричних писань по-
кійного М. Сумцова являється зна-
менита його „Географія України“,
написана в 1918/19 рр., а видана на
державний большевицький кошт у
Харкові в 1921 р., а яка є без пе-
ресадки найприступнішою до того
часу українською популярною гео-
графією Рідного Краю. Тому й не
диво, що большевицький комісаріат
народної освіти видав її навіть
примусово коштом Всеукраїнського
Державного Видавництва в Харкові.
І укладаючи сего року календар
„Просвіти“ на 1923 р. помістив я з
цеї „Географії України“ Сумцова дві
глави, а саме про Волинь і Холм-
щину, в популярно научній частині
календаря, (книжку дістав випад-
ково з Харкова), не передчуваючи
звасім, що це буде вже посмертна
публікація.

При цьому слід згадати, що гео-
графію сю писав Покійник враз із
своїм улюбленим сином Дмитром,
який умер несподівано на 42 р.
життя в жовтні 1919 р.) Небіднич

*) Вістка про смерть Дм. Сумцова
прийшла до Галичини в 1919 р., але у змі-
ненім виді, а саме подібно, що умер бать-
ко проф. Микола Сумцов і тому київські
українські часописи, як от „Нова Рада“

а за ними й галицькі (сталиславський
„Ренівник“) помістили були некролог
про нього.
Була отже помилка, а не місти-
кація.

*) З важливіх праць написаних по
Україні перед війною слід згадати:
„Історичні зразки українського літерату-
рного едванія“ (Київ 1907), „Малюнки
з життя українського народного слова“
(Харків 1910) й „Українські Думи“ (Львів
1914), які вийшли в приватну книгу Ізано-
ле Франковий в сорокиття його писем-
лянової праці.

відано партійному суду. Крім цього справу розглядає суд чести. Людолюбські погляди побоюлися зразу зайняти становище. Боятися скандалу підчас виборів.

Як подає кореспондент "Хвіл", Бриль заперечує, що зложив мандат, якщо один з них судів випаде для нього некорисно. З цієї заяви виходить, що в управі мають перевагу прихильники Бриля. Вони мимомовно гармідери, який спричинила афера Бриль Ямпольскі, недопустити до цюфнення кандидатури Бриля. У кожного з них смалець на голові. Скомпромітований Бриль міг би відмакувати ще й інших своїх партійних товаришів, що спільно з ним провадили зделки.

Кандидати на президентуру Польщі.

Польська преса вичислює оті особи як кандидатів на президентуру Польщі: Юзеф Пілсудскі теперішній начальник Польщі, вшехпольський рабін — Роман Дмовскі, п'яст з театральним жестом — Ігнаці Падеревскі, б. прем'єр — проф. Поніковскі, б. прем'єр Тугут (з партії "Визволені") і ослівлений генерал Юзеф Галлер (кресовий поміщик).

Можна собі уявити, якими засобами будуть поборювати себе табори, що стоять поза поодинокими згаданими кандидатами.

Конференція в Ризі.

Риська преса подає, що в Ризі відбудеться 8. жовтня з'їзд міністрів заграничних справ Латвії, Естонії, Фінляндії і Польщі. З Польщі приїжджає Нарутовіч.

Уневажнення і счеркнення виборчих ліст.

Польська державна виборча комісія на засіданні 4. с. м. затвердила 14 державних ліст до сенату і 19 до сойму. Уневажнено лі-

сту ч. 21 (незалежні соціалісти) до сойму. Ліста ч. 19 до сойму взята назад. До сенату уневажнено лісту ч. 20 (жидівські людолюбці з Прилуцьким на чолі). Не зголошено ліст до сенату до отих соймових ліст: ч. 4 (жидівські робітники), ч. 11, 17 і 18. Ліста ч. 19 взята назад. До сойму і сенату затверджено оті лісти: ч. 1 (ПСЛ), з якої счеркнено д-ра Грека, котрий не зложив заяви про свою згоду кандидувати; ч. 2 (ППС), з якої счеркнено пос. Клеменсевича до сойму; ч. 3 (Визволені), з якої счеркнено д-ра Яніка і Дзюбіньску до сенату; ч. 5 (Комуністи); ч. 6 (Ради Людолюбів); ч. 7 (НПР); ч. 8 Християнське Зєднання Єдності Народовей; ч. 10 (Унія державно-демократична), з якої счеркнено до сойму Стесловіча, В. Маковского, Колішера, Каменецкого і Гелжинського, а до сенату Нарутовіча, Левенштайна, Зд. Тарновського (ні один з них не висловив зголошення); ч. 12 (Польське Центрум); з якої счеркнено 16 імен до сойму; ч. 13 (ПСЛ — лівіця), з якої счеркнено 14 імен до сойму; ч. 14 (Мішанське Центрум); ч. 15 (група кс. Окони), в якій счеркнено половину кандидатів; ч. 16 (б'лок національних меншостей), в якій счеркнено Шіпера; ч. 20 (Паньствови Зьвонзек Кресови) на якій є м. и, міністр Нарутовіч. Тільки до сойму прийнято лісти ч. 4, 18 і 20. Генеральна виборча комісія збереться дойно після виборів.

**Платіть партійний податок!!!
Присилайте на адресу і Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Ринок 10, вкл. нн. ч. 5.000.
Жертводавці повинні 500 мп. будуть оголошені поіменно!!!**

Совітська Росія.

Турні і більшовики.

З Москви повідомляють, що комісар по військовим справам федеративного союзу закавказьких совітських республік Єлява виїхав з Тифліса до Ангори для наради з начальником штаба турецької армії.

Прилетіли поміщики.

В "Накануне" надрукована заява редакції, яка виясняє суперечку між редакційною колегією і Ключніковим і Потехніним, яке викликало вихід цих останніх з редакції. Тепер суперечка вияснена і як редакція "Накануне" так і Ключніков

з Потехніним визнають бажання далі співпрацювати.

Ерро в Росії.

Французький діяч Ерро, який прибув до совітської Росії для студіювання тамошніх відносин, відвідав Нижегородський ярмарок; як інформують "Ізвестія", він заявив, що задоволений всім, що бачив і обіцяв ужити заходів для відновлення торговельних зносин Франції з совітською Росією.

Позорит пароплавів.

Совітські газети повідомляють,

що англійський уряд дав згоду на поворот більшовикам пароплавів Добровольної флотії: "Вологда", "Красноярськ", "Курськ", "Катеринослав", "Камянець Подільський", "Новгород", "Вороніж", "Тамбов" і "Ярославль".

Перезава більшовиків в Бухарі.

З Баку повідомляють про поразку совітських військ в Центральній Азії. Командуючий совітським військом вислав делегатів до бухарського еміра для того, щоб встановити перемир'я. Встановлено такі умови: 1) визнання совітським урядом монархічного уряду Бухари; 2) евакуація Бухари, Ташкента і залізничних шляхів совітським військом; 3) виплата певної суми совітським урядом на користь Бухарської держави.

Ші умови, прийняті совітськими делегатами, мають стати вирішальною точкою при мирних переговорах.

Російська-східна торговельна палата.

В цілях розвитку банківських операцій зі сходом совітський комісар по торговельних справах утворив російську-східну торговельну палату. Ця палата буде мати своїм завданням відновлення російської торгівлі з Туреччиною, Хінами і Бухарою.

Більшовики і Литва.

Представник РСФСР в Литві звернувся до литовського уряду з нотою з приводу пропозиції держав-антант литовському уряду прийняти постанови версальського трактату відносно ріки Німаня. Со-вітський представник заявив, що совітський уряд не визнає жадного розв'язання справи Німаня, яке буде переведено без його участі. На його думку, ця справа повинна бути розв'язана спільно всіма прибережними до Німаня державами не вилучаючи білоруської соціалістичної республіки.

Озброєння совітів.

"Times" передають з авторитетних джерел, що совітський уряд закуповує тепер в Італії велику кількість зброї. Відомі заводи "Fiat" одержали великі замовлення на панцерні автомобілі, автобуси і здається також кулемети.

Вдома більшовиків від своїх замовлень.

Німецька преса сповіщає, що совітський уряд відмовився від замовлення на 6'8 паротягів на тій підставі, що ці паротяги являються

занадто важкими для старих російських залізничних мостів.

Безпартійні кооператори.

На третьому зібранні уповноважених Центросоюзу, що відбулось в Москві 1. липня 1922 року, в склад нового правління поруч з комуністами вибрані також й Сепаратні кооператори, в числі їх колишній міністр тимчасового уряду Некрасов. З приводу цього вступу до правління Центросоюзу безпартійні випустили декларацію, в якій закликають старих кооператорів йти на відповідальні посади в Центросоюз.

На Волзі.

"Ізвестія" друкують картину з сучасного стану надволжанських губерній. Подімо з них окремі характеристичні місця:

Іду з м. Дергачі в однозастепогих сел. По обидва боки шляху, куди не глянеш, степ, незаораний степ, з орлами що літають над ним. Прекрасні, але сумні картини. А раніше тут — оповідає лізник — й клатини незаораного не було. Землі бракувало. Багато на Сибір переселялось. Скільки ми проїхали — 25—30 верст, а стрінули агронома на верблюді. А раніше і ці пору, не перестаючи вози з мукою скрипіли. Бачили в місті шпідіри. Мільйони пудів збіжжя в них завжди було, на дергачівських млинах що дня мололи 10.000 пудів.

Тільки під самим селом починаються селянські засіви. Але які нужденні! Можна довго стояти й думати: був тут засів, чи не було?

Гострий брак робочої худоби в Заволжі — найбільшійшій справі селянського господарства. По дергачівському повіту худоби лишилось в середньому 36 відсотків, Дійних корів коло 50 відсотків. По волостях калдінській і липській робочої худоби — 11 відсотків, по осипо-гайській 10 відсотків, по сарфівській 20 відсотків. Треба мати на увазі, що цей відсоток взятий по відношенню до 1921 р., коли кількість худоби була менше потрібної, бо упадок селянського господарства почався 1914 р.

Пам'ятайте про пресовий фонд „ДІЛО“!

Жертвам просять слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на білунчий рахунок „Діла“.

Дописи з краю.

Березізщина.

Занепад української людности. —
Вибірчий махер.

В березізській повіті не має вже зовсім чисто українських сіл, бо всюди наша людність помішана з Поляками. Але коли польська людність з допомогою своєї інтелігенції бере активну участь в організаційнім життю, українська сидить зовсім пасивно, а то конає рови собі під ногами. Наші "Народні Доми" в селах, як Селиска, Володзь, Глудно і ин., де знаходяться різні народні інституції, як читальні "Просвіти", "Сокол", "Рейфазенки", "Рочдельські спілки", "Сільський Господар", де часто відбувалися аматорські вистави й концерти, нині стоять позамикані і лиш сільська дівтора оббиває камінням їх мури.

На перший погляд вини приписати би можна місцевій інтелігенції, головню священикам. Та се годі зробити. Тутешня людність так адеморалізована, а до цього підюджувана польською стороною, що лиш до того способна, щоб робити до старостаз доноси на своїх священиків за "zdrade państwa", а свої "Народні Доми" хоче віддати на мешкання жандармам, то на сільську школу, до якої тут мають

рівне право не лиш з Польськими Жиди та Поляки.

На горизонті березізського повіту вириняє тепер Данило Стешик, як в селі Глудно, колись відомий організатор аматорських вистав і концертів, а нині перший агітатор пана Тріїнського, поміщика в Селисках-Глудчин, та кандидата на посаду до варшавського сойму. І не за яку-будь "ковбасу" він піднявся до цього хвалебного діла. Поміняючи всі зачети на агітацію, поїздки по селах, віча та грошеву й иншу винагороду, він має обіцяне стати дяком в селі Селисках (шкода лиш, що не не від пана поміщика залежить, але від місцевого пароха), а його жінка, звичайна селянка має дістати тут посаду народної учительки. От на що дався зловити колишній "щирий" Українець — Данило Стешик! Визначалось би це все жартом, коли б не речий час — вибори. Еней.

Жабе, пав. Ков'я.

Гуцульські злидні. — Кампанія проти "Дністра".

Посипалися на наші гори всілякі блага. Посуха, голод, даніна, пошестіні недуги, помир на вісім приготування до виборів, тільки того, що май відержати не можна Борнішка (барабола) через посуху

модіанання і культурного розвитку і хоче бути хазяїном на своїй землі", каже в передмові тойже Географії, "а не знає як". І ту працю уважав під теперішню хвилю за найважливішу. Природно, що при освітній праці серед українського народу мусів Покійник стрінутися з Тов-ом "Просвіта". Організація "Просвіт" на Вел. Україні знайшла в особі М. Сумцова ідейного і практичного сподвижника. І для Тов-а "Просвіта" у Львові не був в чужий Чистасмо вже у звіті Тов-а "Просвіта" за 1886, р., що на відозву Гол. Виділу Тов-а "Просвіта" о жертви в книжках для бібліотеки Тов-а "Просвіта", прислав проф. М. Сумцов з Харкова 17 книжок, своїх творів для бібліотеки Тов-а. Від того часу не забував на бібліотеку Тов-а "Просвіта", в замін за що вислало Тов-о йому свої видання. Був також періодичним органом Тов-а "Письма з Просвіти" від 1909—1914 р. А коли Тов-о "Просвіта" скликало з нагоди свого 40-літнього ювілею існування Перший Український Просвітний Економічний Конгрес до Львова в лютім 1919 р., то Покійник прислав слідуючу повітну телеграму Конгресови: "Шановному Товариству "Просвіта". Витаю шановне Тов-о з ювілеєм його славної труди і з пильної праці на користь Рідного Краю, на дійсну просвіту українського наро-

да в напрямі його національного розцвіту. Щиро бажаю найкращої будуччини, щоб діяльність Тов-а вільно йшла і чутко лунала по всій Русі України! З поваженням професор М. Сумцов".

Покійник почував усе себе Українцем, був добрим українським громадянином, для якого жадна діянка громадянської праці не була чужою — від строго наукової до мушніпально гуманітарної, пр. як довголітній радий міста Харкова і добродій шпиталів.

В часі революції брав живу й енергічну участь в українській політичній боротьбі за самостійність. Заходився коло українзації вищої школи, а головню коло зорганізування Української Академії Наук в Київі. Вісток про діяльність проф. М. Сумцова за останні 1919—22 роки не маємо, завдяки замкненню границям. Знаємо однак загально, що Покійник розвивав був дуже інтензивну працю.

В особі бл. н. проф. д-ра Миколи Сумцова поніс український народ одну з найбільших втрат для української науки, культури, якої переболіти довго а довго годі буде. Честь світлій пам'яті великого Сина України, а рідна земля улюбленого ним Харкова хай буде йому легка!

Львів, дня 4. жовтня 1922.

де вродилася, сіно не дописало, не буде чим маржину знижувати, а у Гуцула маржина (худоба) це озноке майно. Ще й пошестиними надугами Господь мир хрещений карас. Віспа і тиф не вигасають, люди гинуть як мухи, а поміч ніякої, замість лікарів, шлюють нам виборчих агітаторів, замість ліків насичають цілими паками хрунівську бібунду „Рідний Край“ і „Хлопську Правду“, хоча ці погані Гуцулі до жуки не візьме.

Останніми днями робиться підготування до майбутніх парламентських виборів. Відомі інсценізатори гуцульського ляльства і фабриканти делегацій до Варшави брати Шибиловські вербують хрунів до комітетів виборчих і оглядаються за кандидатами. По горах ходить неперевірена чутка, що цей хрунівський комітет звернувся до Петра Шикирика, щоб кандидувати. Тут ніхто не йме віри, щоб Шикирик, котрий в 1919 р. послугував до Національної Ради в Станіславові, тепер з хруніями паскудяться, та ще і в часі, як його тестя Михайло Гайчук переслідуваний, моз дикий звір, схиригався аж в чеській державі і до тепер не вернувся. До комітету виборчого братів Шибиловських ні один Гуцул не належить, лише самі зайди і хруні. Наша Гуцулія не така наївна, знає хто її друг, а хто ворог, на манівці не піде і однолітнього фронту не зломить, а зі зрадниками зведе рахунок, як би такі знайшлися.

Скажу кілька слів про братів Шибиловських, най свт знає, що це за пилиці. Старший брат Владислав, бувший власник Вистреця, тепер агент охрани. На старість схиригався з Гуцулкою з Ворохти і будам перейшов на нашу віру, щоб

лекше було людей туманити. Між Гуцулами він „Русин“, між Ляхами Лях, а з поліцією „за пан брата“. Молодший Станіслав, також бувший поміщик, тепер печеняр і власник двох незаконних жінок та копії диток. Мешкає на Криворівні. Дивиться, де з комина куриться, там йде гостювати. Гуцулі називає згідно обох достоянних братів „друками“ і оминає їх як злочинних собак. Ось такі то меценати роблять у горах приготування до виборів. Добродійства закону про знесення віймового стану даються відчувати і у нас такі на наших хребтах. А може це перші подумки воєвської автономії? Державна поліція так людям доскулює, що вже не до видержання. Тепер забороняють обезпечати будинки в „Дністрі“, силують йти до якоїсь варшавської аскурації. Оної вчипилися тутешнього „Дністрового“ агента Івана Вірстюка і мучили кат зна за що. Тягали по протоках, переводили у його труси, грозили криміналом і акінши заборонили обезпечати людське майно в українським товаристві „Дністер“. Хіба-ж під Польшею і аскурація належить до поліції? Може би начальна команда поліції у Варшаві повчила панів поліційників, що до їх належить, а що ні. Ми хоча далеко від Варшави, а знаємо, що примус аскураційний ще не обов'язує і ніхто, навіть поліція не має права забороняти людям обезпечатися, де їм подобається. Гуцул.

Присилайте силади на пресовий фонд на нм. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

та долучено, як відомо, до точок англійсько-ірландського договору і урочисто підтверджено підписами делегатів обох сторін на мировій конференції. До тепер обговорено вже більшість статей конституції.

Бот в Ірландії.

Аг. Вольфа доносить, що місцевість Омет, віддалену 70 км. від Белфесту, здобули після тригодинної завзятої боротьби повстанці. Вони мали 10 убитих і 13 ранених.

Амністія для ірландських повстанців.

Аг. Райтера доносить, що ірландський уряд видав прокламацію, де обіцяє повну амністію тим повстанцям, які аложать зброю до 15. жовтня ц. р.

Справа міжсоюзних довгів в Америці.

На конференції американських банкірів відомий американський фінансист Леман заявив м. и., що опінія публічна як в Америці, так і в Європі не привязує великого значіння до справи міжсоюзних довгів і справ відшкодувань. Бесідник на кликує Американців, щоб передумали, чи не треба було анулювати деякі довги союзників в Америці.

Америка і брісельська фінансова конференція.

З Вашингтону доносять до „Матен а“, що З'єднені Держави не візьмуть рішучо участі в брісельській фінансовій конференції, яка обговорюватиме справу відшкодувань. „Суар“ перестерігає політичні кола і публічну опінію, щоб не привязували надмірно великої ваги до

американської подорожі англійського секретаря фінансів сер Роберта Горна. Фінансова конференція збереться в Брісселі щойно під кінець січня 1923 р.

Перед утворенням нового чехословацького кабінету.

„Народні Політика“ доносить з Праги, що справа утворення нового кабінету стрічає несподівано нові труднощі. Вияснення положення треба надіятись щойно після закінчення спільної конференції між пл. Масариком, Бенешом і Свєглем.

Новий конгрес.

З Амстердаму доносять: Міжнародний комітет професійних союзів різних держав видав на днях звідомлення, де пише про скликання світового конгресу мира, який триватиме від 10. жовтня до 15. грудня ц. р. Комітет рішив дати цьому конгресові запрошення міжнародної мирової маніфестації.

Шансер поз сплаву Австрії.

„Н. Фр. Пр.“ доносить з Риму: Шансер заявив представникам „Джорнале д'Італія“, що порозуміння, яке послідувало в Женеві в справі Австрії, означає політичну і територіальну стабілізацію Австрії й усуває всі небезпеки розвязки австрійського питання. Італія одержала в контрольній системі Австрії, ухваленій в Женеві, визначну роль.

Шість жертв на бузову пам'ятника на могилі Лєся Мантєвського до Поз. Тої-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській.

НОВИНКИ.

— **К неізката.** (28) число „Діла“ сконфісковано за частину „Тернопільського Вістника“ і за деякі дописи з краю.

— **„Свобода“.** Вийшло третє число народного тижневика: „Свободи“ з таким змістом: Українська держава, Надотримані умови, З історії села Березова, Рідна школа, Пояснення програми Народної Трудової партії, Польські вибори і Східна Галичина, В краю неспокій, По широкім світі, Дописи з краю, Хто нам допоможе?, Новинки, Розрада, Оповідки.

— **Чи дійсно хруні, чи тільки ціна?** Нам пишуть: В селі Воля Велика коло Миколаєва велике обурення на членів виділу читальні: Михайла Дереша, Стефана Бриня, Івана Луцишина і Василя Гузя — за те, що вони 29. вересня ходили на хрунівські збори до Жидачева,

які скликав відомий наймит — Сидір Твердохліб. Їх в селі відозрівають, що запродалися Твердохлібові, котрий тепер грає в Жидачівщині і скуповує собі прихильників.

— **Ніч на Матна арештована.** Як відомо, жінка отамана Матна була втікла з табору інтернованих у Стшалкові. Сьогоднішня преса доносить, що поліції удалося арештувати її на залізничній лінії Стшалково-Кутно. Отаманша Матно мала намір втечи до Росії. Арештовану відставлено до Варшави.

— **Золота валюта в Австрії.** Перший раз від часу існування австрійської республіки випустила золоту валюту. На корочках давнього формату видно австрійського орла і напись: „Republik Oesterreich“.

— **Камонізують.** Польське міністерство військових справ своїм наказом з дня 11. вересня продовжило речетєть зголошувачня до

РІЖНІ ВІСТІ.

По виїзді Чічеріна.

„Kurjer Poglany“ пише: „Зложивши візиту міністрові закорд. справ Нарутовичеві, Чічерін опустив Варшаву.“

Висліді візиту большевицького комісаря у Варшаві мабуть не є такі, яких він сподівався. Спровокованні відповідальних чинників до виразного вияснення становища Польщі до випадків на близькому Сході, охота зловити нитку, що велад до клубка букарештських розмов, не повелися буржуазному представникови пролетарських республік.

Представники польського уряду в розмові з Чічеріном підкреслили, що тільки звертають пильну увагу

на випадки, що розвиваються на Балкані, не тільки з приводу сусідських відносин, а також тому, що Браїла і Галац є транзитовими пристанямч для Польщі. Польський уряд є переконаний, що ситуація на Сході не доведе до збройного конфлікту. Чічерін нічого більшого не довідався і його візита плянювана на широку скалю, закінчилася неудачним блефом.

Нарва над конституцією в Ірландському парламенті.

З Делбіна доносять, що парламент вільної ірландської держави радить дальше над конституцією. Розглянено м. и. форму присяги на вірність королеві. Зміст цієї прися-

котрий бажав би мати сю звірину у себе; пожитку з неї нема жадного, а шкоди без міри. Опришки пана Погоржельського (коли так можна сказати, бо він мабуть тільки свині з ліса уважав за свої) убили в околиці двох багатих Жидів і ограбили кількох Українців, що з Канади привезли долари. Хоч Погоржельські не був ані Жидом ані Українцем, лише правдивим римокат. Поляком-лідишем, проте він боявся своїх опришків і, щоб їх не драгувати, проживав далеко у Львові, де можна спати спокійніше.

Таким способом опришки були дійсними панами в його лісах і своїми вчинками нагадували людям колишню милу романтику з Яносіками і Довбушами та свідчили прекраснє про те, які великі здобутки принесла людям світова війна у двадцяті століття. Принесла правдивих лісовиків опришків, котрих колись оспівували поети цілого світа! Дійсно, як давні йщі опришки, так і ці новітні були страшні тільки для багатців, бідних воєн не займали.

Покладаючись на сю великодушність опришків і на свою бідноту, вибралася відома театральна дружина Ганчаровського чотирма підводами на ніч в дорогу до недалекого містечка Б., де мала давати вистави. Не було в неї ніякого страху перед розбійниками, бо годин розбою не бояться, за те бу-

ла в неї артистична фантазія і до деякої міри навіть охота зазнати сильних вражін. Тут були відважні характери, знані зі сцени і описувані не раз в часописах. М. пр. відома артистка Бреньковська, котра на 30-літній ювілей своєї сценічної праці сама грала „Наталку Полтавку“ і дала доказ, що не тільки ця Наталка мимо своїх сто літ з причинком є вічно молода, але і Бреньковська ані не думала старітися, — просто баба-незмінка, респект до славного kotaка незміраки. Тут їхав знаний бас Даченко, котрий в життю тільки раз уявився перед двадцятьма роками, а потім уже щодня тільки долівав і ніколи не був тверезий. Тут був і воєнний чоловік, 23-літній полковник з наддніпрянської армії, великий любитель „духів“ (перфум), котрий по невдачях свого отамана вислідував славу України зі сцени, опікувався артисткою Вандою, по псевдоніму Степовою, і при її помочі якось коротав свій вік. І багато інших слівачів і на все здатних артистів і артисток їхало на возах, балакаючи собі та приспівуючи безжурно.

Ніч була тепла, ясна, місячна — і артистичні серця розпалювались в рекошях. До місячних ночей, як відомо, дуже надаються українські пісні, отже ті пісні гомоніли тепер в лісах пана Погоржельського і на перехіді всім політичним обставинам.

надавали тим л'сам безкарно український колорит. Вози з артистами відназалися як крилоси, по черзі, часом голоси зливались разом — і хор м'г зворушити хоч кого, а не лише самих співачів. Відспівали вже: Ой місяцю, місяченьку, Ніч яка зоряна, Рече та стогне, У полі могла — і багато інших пісень, почім на хвилину затихли, мов задрімали.

Коли тут на першій возі бас, преславний бас Даченко несподівано пробудився зі своєї дрімоти, випив решту горілки із фляшки і на вдяновивши всім зорам, лісам і товаришам як заревів: „Гей браття опришки, долийте до чарки!“ — то просто дерева позгинали своїм голосом. Се так у війну часом гармата несподівано гримнула і чоловік аж до долу хилився від натиску повітря і почування. І не асп в ще бас докінчити пісні, коли біля його воза з'явився опришок у військовій одежі з крісом (тепер, як відомо, всі опришки носять по воєнному), простяг свою фляшку з горілкою до баса і промовив з радістю: — Сліпче! будовне! Я пану долесен до чарки! Пий пан! Цо за глос! Буй сен пан Бога — то так як би чтири бикі одразу ричали.

(Докінчення буде.)

ОСИП МАКОВЕН.

ОПРИШКИ.

В лісах відомого обивателя Східної Малопольщі, пана Ізидора Погоржельського, котрий ще перед двома роками називався цілком по грецьки, як Ахіллес: Ідко Погоріллєс, заможлилися по війні дуже немилі сотворіння: дикі свині і опришки. Одиких і других пан Погоржельські не терпів і ніколи на них не подіював, але, щоб прислужитися вітчині, старався позбутися їх ради калюбо; казав рубати ліси без пощади і дерево вивозив у світ. Сей спосіб був без сумніву добрий і по літах був би певно увільнив цілу околицю від диких свиней і опришків. Що з того, коли лісів було за багато і то з такими непереступними дебрами, що люде звідтам і за дармо не хотіли дров брати; до авліщини було далеко, коней було за мало, рубачів лакомих на зарібок ще менше, — через те ліси росли собі спокійно дальше і давали безпечний захист диким свиням і опришкам.

Що дикі свині бувають по лісах, се кожний знає і не чудується занадто; воєн прешті не такі страшні і небезпечні, а спечені є навіть смачні. Інше діло з опришками. Нема такого власника лісів на світі,

Вже вийшла ЛІТУРГІНА

XVIII. 3-3

о. проф.

накладом Українського
Педагогічного Тов-а.головний склад -- **КНИГАРНЯ** Старополіського
Інституту в підвалі**Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.**

вичесу. — Головною перешкодою для поширення праці є нестача власної домівки. Відчити і курси для неграмотних відбуваються в салях чортківської гімназії УПТ., однак на сходинах і чайні вечери нема відповідного ьокалю.

Новий філії бажаємо як найкращих успіхів в праці і висловлюємо надію, щоб всі місцевості в цілм краю, в яких досі нема жіночої організації пішли за її приміром.

„Жіноча Громада“ в Дрогобичі прислала на фонд жіночої преси 13.500 мп.

„Жіноча Громада“ в Тернополі дістала дозвіл на збирання жертв для української молоді в цілому тернопільському повідстві.

Засідання Головного Виїдлу відбуваються кожного четверга о год. 6 вечером в домішн товариства.

Прж зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

↑
Богдан Ємминович
префесор гімн.
з Освенціма, упокоївся дня 27.
пересня 1922 р. в Стригальцях в 27.
році життя.
839 Земля йому пером! 1-1

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська бесіда“ у Львові, (Шашкевича 5).
Субота 7. п. м. Новина-премієра „ПОТОП“, пєса на 3 дії Бергєра. Постановка О. Загадова.

Початок точно 730 г. веч. — Вісти від 11-1 і 4-7 в „Народній Торговлї“ — а в день вистави від 5 год. в класі театру.
— о — XXV. 1-2

Висм на однорічний торговельний ктєр в Торг. Школі у Львові вул. Корнякта приймається тільки до 8. п. м. Навчає пичється 10. п. м. о год. 4. попоз.
810 3-3

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ уряджує Т-во „ЗОРЯ“ в власній салі при вул. Вірменській ч. 25. в суботу, дня 7. жовтня п. р. Початок о 9. год. вечером. 830 2-2

До відома тов. студентам. По провіренню індексу і прочих документів тов. Антона Перегінця з Підгайців — заявляємо, що безпідставно був посуджуваний о запис на льв. пол. унів. Рівночасно заявляємо, що справу впису його на крак. унів. полагоджено в його користь. — *Яворський, Головинський.*

Звертається увагу на одинокий український кооперативний орган Східної Галичини: „Господарсько-кооперативний Часопис“. Виходить кожного 1. і 15. Перше число з цього року дуже важке, бо в ньому пом'іщено вказівки о податках, що їх вимагається від кооператив, в третьому числі є докладні вказівки про те, які статутні стоваришень (кооператив) мусяться до кінця цього року змінити і як їх змінити. У кождому числі є вказівки, як організувати кооперативи та як працювати в кооперативах. Кожда українська кооператива мусить передплачувати наш часопис, кождий інтелігент повинен піддержувати і читати свій одинокий господарський орган. Предплата до кінця року 3000 мп. Замовляти часопис і слати передплату на отсей адрес: Красний Союз рєвізійний, Львів, Домініканська 11.
846 1-1

Михайло Бодан має до відібрання в Ред. „Діла“ ноти. 841 1-1

В неділю, дня 9-го п. м. уряджує Сенція добродійна Тов. Марійського Пань, яка опікується найбіднішими родинами у Львові, збірку у всіх церквах. Проситься інші Товариства і комітети, щоб здержались в цей день від збірок.
847 1-1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Микола Цяпка, парубок лїт 26, з Пукенич пов. Стрий, взятий як форшпан в 1915 році через Москалів досі не вернувся і не дає о собі вістки. Хто знає би що про него, зловить лїскаво донести канцєлєрії д-ра Гіларя Бачинського адвоката в Стрию. Захордонні часописи проситься о передрук.
831 2-3

Дрібні оголошення.

Почий окремих при українській інтелігентній родині (євентуально з удєржанєм) на добрих умовах шукає банковець-кавалєр. Дам вголє. Зголошення до 10 жовтня під „Шимко“ до Адміністрації.
796 3-3

РЕВЕРЕНДА майже нова з передвоєнного матеріалу до продажі. Близька відомість у п. Ференцевича, Домініканська 5. І. п.
797 2-2

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гнєблярки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружки, Віндї, Трансмїсії, Паси поручає „Пільот“, Львів Баторого 4. 12776) 0-30

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. п. долиста с. р. рутиняного конспїєнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого суртїсїум вінає надсилати до адміністрації „Діла“ під „Адвокат“.
632 7-2

ФОРТЕП'ЯНИ і п'яніна, солїдне строєння нап'рава, оїнка, купівля, продаж. Також на провінції. Адміністрація під „Строїтель В“.
752 3-4

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори, вальці, камінь продає „УБУС“ Львів, Осолінських 6.
XVI 6-20

ПОШУКУЮ лекції з класє гімназійних (народних ріалєж) репо прийму лекції збірї з одной класї. Проситься повідомляти до „Діла“ під Відвічалний.
829 2-2

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяря нежонатого до робіт столєських, меблевих і т. п. за винагородженням після умови. Хара і помещикання на місци. Сейдоцтва пожадані. Зголошення пичає будівничий Козаков, Знесїля ч. 103. Кольнонь коло Львова.
827 2-5

АДВОКАТ д-р Віктор Пашлавський в Дрогобичі пошукує сейчас рутиняного канцєлєрійної силї (найращє академіка), з основним знанням табулї і машинного письма.
834 2-3

ЗА ДІМ у Львові з вільним мешканцям дає дорогою замїни кітканайцєть моргів поля, а з осіб за мешканця у Львові дає мешканця на сєлі а прї тім аренду кітканайцєть-моргового господарства на корисних услїях. Зголошення під „Замїна“ приймає Адм. „Діла“, 836 1-1

АБСОЛВЕНТ „Hochschule für Welthandel“ у Відні пошукує у Львові або на провінції відповідної посади в торгов. або промисл. підприємстві. Зголошення слати: Василь Вовк, Яблонівка п. Буєк.
837 1-1

БРАВЧИНЯ підє приватно шити, може виїхати на пров нїю. Зголошення під „111“ до Адміністрації.
828 1-1

КОТРИХ з учеників вищих шкіль хотів би прийняти оногодинну лекцію математики до семінара. Платня після умови. Ласкаві згошення: Микола Заяць, Львів Кошова 4/11.
849 1-1

ПОШУКУЮ фаховця кавалєра або панї до виробу всякого рода вукорів. Зголошення приймає Емма Кравца, Стрий Самбір.
843 1-3

ОПАЛОВЕ ДЕРЕВО, абїже і бараболї купуюмо вїт нами. Шїтїє оферти. — ВУГОЛЬ ГОРІШНО-ШІСЬКИЙ доставляємо в лїй-оротїшм часї по замовленню. „УНА“ промисловє-торговельне товариство, сп. з обм. пор. в Дрогобичі, Стрийська 14.
844 1-1

ДОБРЕ ВІНАГОРОДЖУ того, хто дасть менї яку нєбуль відомість про Андаря ПРИСТАВСЬКОГО, годою з Угєрєць виїсєських пов. Рудки (лужич при Festung Artillerie 3.) в полєї забранїй з цєремїшиє в році 1915, перебїв в Саматранді город, Туркєстан. Зголошення до Адміністрації під „Пристаєський“.
843 1-1

Хто вкажеться вїтником цього лїонусу з газети — дістане при закупїні товарів 5 проц. опусту.

Обуву люксову і звичайну:
в найбїльшому виборї з краєних і заграничних фабрик для жінок, мушмї і дїтей по найдєшевїх цінах поручає

И. МАКЕВІЙ ШТАРК

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

ЧЛЕН редакції „Діла“ просить в української інтелігентної родини одлу кімнату. — Адмістр. „Діла“.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і обєрвєць в парних справах

Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцєлєрію
в ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).
67 19-2

5 000 Мп!
на вїдбудову „Народного Дом.“ в Ходоріві ян безпроцентову позичку зломїли і кичуть:

60) Томашівський Емануїл з Городища кор. кличе: Гамкала Леся, Томашівського Теодора, Лукашівського Семєля — усіх з Городища кор. 61) Гамкало Дмитро з Городища кор. кличе: Чада Івана, Кошовського Іларія, Балуха Николу, Заборського Гриня — усіх з Городища кор. 62) Гамкало Іван з Городища кор. кличе: Пухала Романа, Чада Томі, Ілєчка Симєона — усіх з Городища кор. 63) Балух Ник. мол. з Городища кор. кличе: Микитєя Андрія, Стахова Теофіля, Стахова Михайла, Ілєчка Йосифа — усіх з Городища кор. 64) Гулей Гриня з Городища кор. кличе: Гамкала Стефана, Волошина Кипріяна, Прохєру Теодора — усіх з Городища кор. 65) Гулей Кипріян з Городища кор. кличе: Гамкала Гриня, Томашівського Теофіля — обох з Городища кор. 66) Чада Іван з Городища кличе: Гулей Гриня, Заборського Йосифа, Михасяна Михайла — усіх з Городища кор. 67) Кашинська Марта, Ходорів кличе: Липовську Стефанію з Ходорів, Салєкову Терезію і Анастасію з Волатич, Грабовську Татїану з Ходорів. 68) Закалюкова Крїстя, Ходорів кличе: Івашкову Марію, Кашинцеву Анастасію, Мартинцеву Софію, Д-ра Пельнєра — усіх з Ходорів. 69) Калишівна Марійка, Ходорів кличе: Ілєчка Ашєєназово з Ходорів, Головача Григорія з Острова, Кавківєв Олєгу з Ходорів. 70) Угорчак Григорій, Ходорів кличе: Угорчак Івана, Бєсовича Стєла — обох з Ходорів. 71) Падєгородський Миколо, Ходорів кличе: Болєхаківну Тєклєсю, Качковського Андрія — обоє з Ходорів. Фїрмїяна Данила, Грабара Николу — обох з Загєрєца 72) Чимирівна Домїя, Ходорів кличе: Зєбоньського Дмитра, Кашинця Василя, Шпичука Николу — усіх з Ходорів. 73) Кошовський Николо, Ходорів кличе: Дякова Василя мотєла, Нарожєнка — обох з Немїрова, Васильєвського Н. з Ходорів. 74) Кєназа Еастахї, Добірїяни кличе: Бакєвського Пєлипа, Вакєвського Михайла, Хмєука Антоні — усіх з Добірїян. 75) Кошовська Стефанія, Ходорів кличе: Копшєхову Олєгу, Галушколє Олєю, Долгу Олєгу — усі з Ходорів. 76) Бакєвський Пєтро, Ходорів кличе: Бакєвську Ієєву, Любїнєвського Михайла, Ромашєву Василья — усіх з Ходорів. 77) Д-р П. Фєрштєйта, Ходорів кличе: Д-ра З. Гїлїшєйта, Гольда Ієзєча — обох з Ходорів. 78) Далиєйко Йосиф Грусєвич кличе: Олїшєву Івану, Кувєлєву Федєра, Вєрєса Йосифа — усіх з Грусєвич. 79) Михайло Гловєк, Ходорів кличе: Д-ра Ю. Олєніцького з Стєанєслава, Марїєвєвича Стєпана, Кїгієча Андрї, Сулику Михайла, Кардаша Івана — усіх зі Стрия. о. Бєзєнога Теодора з Тисємєнцї. 80) Божєк Михайло, Ходорів кличе: Кашинца Ромєча, Мартинця Данила, Кошовського Михайла — усіх з Ходорів. 81) Олїшєк Олєуфїл,

Ходорів кличе: Румїнського Паника, Бєсєєва Пєтра — обох з Ходорів. 82) Чернєвський Якіл, Ходорів кличе: Любїнєвського Паника, Головачєка Н. — обох з Ходорів. 83) о. Козак Михайло, Лїшєнє кличе: Борика Михайла з Лїшєна, Балєга Михайла з Калишїяни, Ошєука Олєксє з Орїшєковєц. 84) Заборський Гринь, Горєдїше кличе: Гамкала Гриня, Прїхєру Гриня, Яворського Павла — усіх з Горєдїше. 85) Гонтарський Гринь, Ходорів кличе: Д-ра Рєдїша Артура, Д-ра Дїлєнєшєйта — обох з Ходорів. 86) Симєон Ілєчко з Городища кор. кличе: Балєка Йосифа, Балуха Захарїя, Бидмєєв Вєсєля — усіх з Городища кор. 87) Митїшєнє Олєкса, Огнїєвїч кличе: Зїньковського Теофіля, Пухала Паника — обох з Огнїєвїч. 88) Стєгїлєвський Стєа, Огнїєвїч кличе: Похєзєєв Йосифа, Машєєва Мєтїєя — обох з Огнїєвїч. 89) Галєук Стєфан, Огнїєвїч кличе: Сєйсьєкого Павла, Бєсєєву Николу — обох з Огнїєвїч. 90) Стєгїлєвський Ієзєко, Огнїєвїч кличе: Гїлєчєка Кєдє, Чєлєгову Марію — обох з Огнїєвїч.
845 1-1

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“
У ЛЬВОВІ, РИНОК 36.
платить від щадн. вкладок
10 процент.
Міліонові вклади
— після умови. —
XII. 3 5

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!
Передплачуйте обшїрїший підручник
746 В. КУЧЕРИ: 3-6
„Про садівництво і зумитковання в олів“
— 2 томи, около 400 стор., ілюстр. —
Цїна 2000 мп.
Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

Позір нуці і сїльські крамїниці!
— Набувайте всі гєлїтерїїні товарї —
в ГУРТІВНІМ СКЛАДІ

Н. і А. ПРЕЙСС
у Львові, ПАСАЖ ФЕЛЛЕРІВ 4.
818 Вїдз з вул. Лєїонїєв ч. 35. 2-3

КОНКУРС.
Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а оголошує отсей конкурс на інсєкторє всєнароднїх шкіль УПТ. Вїмгаганїй вїдїлєвий або профєсорськї і їстї і педагогїчний досїд. Подання засєдїтїїні докумєнтани і тоїчим описом життя налєжить дєнєти до Головної Управи УПТ, до дня 20. жовтня п. р. Платня і дїєти після умови.
IX. 4-5

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
вїсїтїлюють від атєрка **СЕРІЮ II.** найславнїшого фїльмового єрхїтаєру аєєрїєвської фабрики, на вїдставї Данила Дєфєо п. 2:1

„РОБІНЗОН КРУЗО“
прекрасна драма на 6 великих дїї п. 2:1
Бунт моряків.